

UČNI NAČRT

Tematski sklop	Generacije in kulture – medsebojno razumevanje
Tema / vsebina	Generacije in kulture 2

UČNI NAČRT

Cilji	Spoznavajo značilnosti posameznih generacij; spoznavajo pomen odnosov med generacijami.
Pojmi	Medgeneracijski spori, porabništvo, generacijski egoizem, »pasivne« generacije, medgeneracijska solidarnost in pravičnost, sodelovanje, (ne)strpnost, reševanje sporov, specifični generacijski problemi.
Možne medpredmetne povezave	Zgodovina, slovenščina, biologija, filozofija za otroke, likovna (filmska) vzgoja
Dodatne informacije za učitelje	- Učitelj se naj osredotoči na neposredno izkustvo učencev in na tej osnovi razvija razpravo, v katero uvaja zgoraj navedene pojme. - Posebej naj bo pozoren na to, katere spore s starši navajajo učenci. To je pomembno zaradi ustreznosti njegovega odziva. Nekateri spori so namreč resni in nemara niti niso tipično medgeneracijski. - Učitelj naj bo čimbolj pozitivno naravnani – kar pomeni, naj poskusi pouk naravnati v smeri razvijanja sodelovanja med generacijami in strpnosti. Učenci naj tako spoznavajo pomen medgeneracijske sovestnosti, strpnosti in razumevanja.
Dodatne informacije za učence	1. Pomen poslušanja sošolcev in ocene njihovih argumentov. 2. Povezava doživljanja in razgovora v šoli z vsakdanjimi izkušnjami.

DIDAKTIČNI MODELI

Ime	Šola hoje
Neposredni cilji	Učitelj na temelju predhodnega opredeljevanja pojma »generacija« spodbudi refleksijo o sporih med generacijami in njihovem reševanju. Posebej je pozoren tudi na medgeneracijsko solidarnost.
Didaktična naloga	Učitelj si z učenci ogleda risani film <i>Šola hoje</i> . Razvije razpravo, ki omogoča identifikacijo sporov (sporov med generacijami), razmislek o njih in predloge za njihovo reševanje. Razpravo razvija kot kritičen pogled na film, kar pomeni, da predpostavlja, da so zahteve odraslih pogosto povsem upravičene in da je vzgoja in izobraževanje dolžnost odraslih. Vendar pri tem ne nastopa avtoritarno, temveč to dilemo učencem predstavi skozi niz vprašanj, ki vodijo k utemeljevanju zahtev odraslih ne glede na morebitne medgeneracijske spore. Med razpravo uvaja posamezne zgoraj naštetje pojme in po potrebi problematizira posamezne odgovore učencev.
Metodika-variante	
A. Šola hoje	
Ogled risane filma Borivoja Dovnikovića <i>Škola hodanja</i> (Šola hoje). Kratka vsebina: Prvi risanček, ki vstopi v naše vidno polje, je otrok. Majhen je in pri hoji vsake toliko poskoči. Pri tem ga ves čas spremlja vesela melodija. Kmalu sreča odraslo figuro, ki mu razloži, da je njegova hoja napačna: ne bi smel poskakovati, temveč aktivneje gibati z rameni. Otrok uboga. Zatem sreča naslednjo odraslo figuro. Ta šepa in zgodba se ponovi. Otrok sedaj giba z rameni in šepa. Vse skupaj se ponovi še dvakrat, tako da otrok na koncu giba z rameni, šepa, koraka kot vojak ter premika glavo naprej in nazaj.	
Opomba: Za učence bo risani film nemara nekoliko zagoneten. Toda učitelj naj pelje pogovor v smer, da so v filmu odrasli tisti, ki ukazujejo otroku oziroma mladostniku. To mu omogoča razviti pogovor o	

medgeneracijskih sporih in medgeneracijski solidarnosti, številu in tipu generacij, družbenih vlogah generacij in njihovih specifičnih problemih.

Načrt razprave z učenci:

1. Kako vam je bil film všeč? Zakaj?
2. Kdo nastopa v risanem filmu? Kaj se mu dogaja? Kaj mislite, zakaj se mu to dogaja?
3. Ali se kdaj tudi vam dogaja kaj podobnega?
4. Ali vam odrasli pogosto ukazujejo in ves čas kaj zahtevajo? Zakaj mislite, da je tako?
5. **[Darjan Geohelli** na tej točki predlaga, da razmišljamo tudi v obratni smeri: Ali ni res, da so včasih tudi otroci ukazovalni? Ali je to mogoče? Nevedite kakšen primer. In zakaj naj ne bi poskakoval, migal z glavo, šepal in korakal kot vojak? Ali je to nujno nekaj slabega? Ali ni res, da so zahteve odraslih dobronamerne? Itd. To je pomembna opomba. Omogoča tudi naslednja vprašanja:
Ali torej nekateri spori niso (z vidika generacije starejših) upravičeni? Kaj mislite, v kakšnem smislu so upravičeni? Ali je konflikt nujno nekaj negativnega?
Zakaj torej odrasli želijo otroke naučiti »hoditi po svoje«? Ali se vam zdi prav, da otroci ne upoštevajo navodil starejših? Ali so vsi takšni primeri neupoštevanja sprejemljivi? Navedite nekaj primerov in se odločite, ali so sprejemljivi ali ne? Ali so vse zahteve odraslih slabe? Zakaj odrasli (starši in učitelji) sploh nekaj hočejo in zakaj otroci tega nočejo?
Opomba: Ideja je torej ta, da je učencem predstavimo zainteresiranost starejših za vzgojo otrok in da bolje razumejo razloge za zahteve starejših. Predlagamo, da učitelj to misel eksplicitno predloži tudi učencem. Vpraša jih lahko: Ali lahko sploh kdaj rečemo, da vedo odrasli bolje od otrok, kaj je za otroke dobro in kaj ne? Ali bi znali navesti kakšne primere ipd.]
6. Ali so spori med generacijama (generacijami) pogosti? Navedite kakšen primer!
7. Glede česa se generacije najpogosteje ne strinjajo? Je tudi pri vas doma tako?
8. Koliko generacij živi pri vas doma? Ali poznate kakšno družino, kjer je drugače?
9. Kako zgladite medgeneracijske spore? Ali jih je vselej mogoče zgladiti. Kaj bi po vaše morali storiti, da bi se generacije bolje razumele?
10. Ali je prav, da pomagamo starejši generaciji? Ali je prav, da srednja generacija pomaga mlajši (vaši)?
11. Ali lahko generacija vaših staršev utemeljeno trdi, da vé bolje od vas (vaše generacije), kaj je za vas dobro? Itd. ipd.

B. Igra vlog

Darjan Geohelli (tudi **Suzana Deutsch, Tatjana Dvoršak, Polona Ferbežar** in **Karmen Gluhodedov**) predlagajo alternativno obravnavo te teme s pomočjo igre vlog. Geohelli, denimo, učence pripravi na igro vlog v razširjeni družini. Učencem razdeli tiste vloge, v katerih se vidijo, nato jim da nalogo, da odigrajo nekaj tipičnih oziroma pogostih sporov med generacijami (dialog med mamo in hčerko glede nošenja prekratkih majic in pirsingov; dialog med mamo in babico itd.). Otroci se navadno zelo vživijo v igro, tako da so prepriani pristni. Po igri sledi razprava z učenci:

1. Kako ste se počutili?
2. Ali ste kaj rešili?
3. Kdo je v težjem položaju?
4. Kako bi se izognili sporu?
5. Kaj bi morala narediti mati, kaj hči itd.? (Odgovori in analiza odgovorov izhaja iz konkretnih navedb v igri.)

(Učitelj na ta način doseže, da se učenci poskušajo vživeti v vloge druge generacije, razvija empatijo in na njeni osnovi premislek o razlogih, ki jih ima ta ali ona generacija. Ideja je ta, da bolj, ko se vživimo v neko generacijo, tehtnejši se nam utegnejo zdeti posamezni razlogi itd.).

Drugo gradivo	- Državljska vzgoja in etika; učbenik za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Generacije in kulture</i> . - Milharčič-Hladnik, Mirjam: Državljska vzgoja in etika; učbenik za 8. razred devetletne osn. šole; pogl. <i>Generacije in kulture</i> . - Državljska vzgoja in etika; delovni zvezek za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Generacije in kulture</i> .
Internetni / knjižni kotiček za učence	- Škola hodanja: http://www.slocartoon.net/?main=cartoons/cartoon&cartoon_id=657 - Marjana Moškrič (2002). Ledene magnolije. Ljubljana: Cankarjeva založba.

	<ul style="list-style-type: none"> - Dim Zupan (1994, 2005). Leteči mački. Ljubljana: DZS. - Igor Karlovšek (2004). Gimnazijec. Ljubljana: Mladinska knjiga. - Anton Ingolič (1973). Gimnazijka. Ljubljana: Mladinska knjiga. - Lenart Zajc (1998). 5 do 12. Ljubljana: Mladinska knjiga. - Lenart Zajc (2001). Zguba. Ljubljana: Mladinska knjiga. - Lenart Zajc (2002). Zgodbe iz temé. Ljubljana: Educy. - Lenart Zajc (2004). Hevimetal. Ljubljana: Tuma. - Tone Partlič (2005). Hotel sem prijeto sonce. Ljubljana: Karantanija.
<p>Internetni / knjižni kotiček za učitelje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Škola hodanja: http://www.slocartoon.net/?main=cartoons/cartoon&cartoon_id=657 http://www.solski-razgledi.com/09-2004/vsebina.html - Revija: Zgodovina v šoli. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. - Božo Repe (1998). Svet mojih staršev : oris kulturnih in gospodarskih sprememb ter način življenja v petdesetih in šestdesetih letih. Zgodovina v šoli; št. 2, 1998. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. - Janez Musek (2000). Razlike v vrednotnih usmeritvah med generacijami. Anthropos; 1. 32, št. 1/2, 2000. Ljubljana: Društvo psihologov Slovenije: Slovensko filozofsko društvo. - Ule Mirjana (2000). Mladina '98 [Elektronski vir] : socialna ranljivost mladih = Youth '98: social vulnerability of youth. Ljubljana : Fakulteta za družbene vede, Arhiv družboslovnih podatkov. - John R. Gillis (1999). Mladina in zgodovina. Zbirka Dialogi. Šentilj: Aristej. - Otroci in mladina v prehodni družbi – zbornik (2005). Maribor: Aristej. - Michael Haralambos & Martin Holborn (1999). Sociologija: teme in pogledi. Ljubljana: DZS. - Andrej Adam (2005). Branje kot filozofiranje: Gimnazijec. Otrok in knjiga: revija za vprašanja mladinske književnosti. Letnik 32, št. 64, str. 15-24. Maribor: Mariborska knjižnica. - Aleš Čar (1999). Pasji tango. Knjižna zbirka Beletrina. Ljubljana: Študentska založba. - Dušan Čater (2002). Ata je spet pijan. Knjižna zbirka Beletrina. Ljubljana: Študentska založba.